

Yeryüzü Ahalisinin En Faziletlisi

Bismillahirrahmanirahim.

el-Hamdü lillahi Rabbi'l-âlemîn. Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmu alâ sey-yidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ecmaîne't-tay-yibîne't-tâhirîn. Emmâ ba'dü fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

a. Yeryüzü Ahalisinin En Faziletlisi

أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلِ أَهْلِ الْأَرْضِ عَمَلًا يَوْمَ
الْقِيَامَةِ؟: رَجُلٌ يَقُولُ كُلَّ يَوْمٍ مِئَةَ مَرَّةٍ مُخْلِصًا:
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، إِلَّا مَنْ زَادَ
عَلَيْهِ.

Elâ uhbiruküm bi-efdali ehli'l-ardi amelen yevme'l-kıyâmeti: Racülün yekûlü külle yevmin miete merratin muhlisan lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke lehû illâ men zâde aleyhi.

Sadaka Resûlullah fîmâ kâl ev kemâ kâl.

Deylemî'nin Abdullah b. Mesûd *radıyalahu anh*'ten rivayet ettiğine göre Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz hazretleri buyurmuşlar ki:

Elâ uhbiruküm bi-efdali ehli'l-ardi. “Size yeryüzü ahalisinin en faziletlisini, dikkat edin, haber veriyorum.”

Gözünüzü açın, dikkatinizi toplayın, haber veriyorum.

Elâ Arapça'da edât-ı tenbih derler, uyarı edatı. Yani “dikkat edin, hey aklınızı başınıza toplayın, hişt sana söylüyorum” filan dediğimiz zaman böyle nasıl başta bir hişt, hey filan diyoruz, onun gibi bir uyarı edatıdır. Yani “Dikkatinizi toplayın, uyanın, uyumayın, gafil olmayın, iyi dinleyin, bak gözünüzü açın!” mânasına geliyor. Ama kelime olarak *e* ve *lâ*'dan müteşekkil. Yani *elâ uhbiruküm*, “Size haber vermeyeyim mi?” gibi bir mânâ, olumsuz soru edatı gibi de bir mânâsı lügat anlamı olarak var. Öyle de olsa, birinci söylediğim şekilde de olsa yeryüzünün en faziletli insanını Resûlullah Efendimiz şu anda bu hadîs-i şerîfte bize bildirecek.

En faziletli insan, ne yönden?

Amelen. “İşlediği amel, ibadet, tâat yönünden en faziletli insan.”

Ne zaman?

Yevme'l-kıyâmeti. “Kıyamet gününde.”

Ooo, iyi. Dünyadaki kıymetin âhirette geçip geçmeyeceğini bilmiyoruz. Adam dünyada yüksek mevkilere çıkıyor ama âhirette beş para etmiyor, cehennemlik olabiliyor. Âhirette olması önemli, kıymetli.

Demek ki kıyamet gününde, rûz-i mahşerde, Mahkeme-i Kübrâ'da, hesabın karşısında, terazinin başında yeryüzü ahâlisinin en faziletlisi, en kıymetlisi kimmiş onu haber verecek Peygamber Efendimiz.

Düşünün taşın, aklınızdaki bilgilerinizi yoklayın, tahmin edin kim olabilir?

Racülün. “Bir kişi ki...”

Peygamber Efendimiz şimdi onu haber veriyor, bildiriyor. O en kıymetli olan, işlediği ibadet bakımından, amel ve icraat bakımından kıyamet gününde en faziletli olan kimse bir adamdır ki;

Racülün yekûlü külle yevmin miete mer-ratin muhlisan lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke lehû.

b. İhlas Ne Demek

Bildiğimiz söz.

“Günde 100 defa ihlasla...”

İhlas ne demek?

Yani halis muhlis, katıksız, tertemiz bir şekilde.

Bu tertemiz söylemek nasıl olur?

Bir; inancında hiçbir tereddüt, gölge, şâibe, şüphe olmadan söylüyor. Yani mânasına tam inanarak, *lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke leh*'in mânasını biliyor ve hiç tereddüt etmiyor, bu böyledir diye söylüyor. Bu olabilir. Bir de bu ibadeti ihlas ile yapıyor, riyakârlıkla yapmıyor. Başkası görsün, sevsin, beğensin, alkışlasın, reklam olsun, propaganda olsun, işim yürüsün, menfaatim gelsin diye yapmıyor. O mânaya da geliyor. Yani ihlasla *lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke leh* demek; bir, bunu sırf Allah rızası için yapmak, başkası görsün beğensin de oradan bir menfaat sağlayayım diye

değil, sırf Allah rızası için, o mânaya gelebilir. İki, hiç katıksız, tam inanıyor. Şeksiz şüphesiz söylüyor.

Bakalım biz bu şeksiz şüphesiz söyleyebilir miyiz?

Lâ ilâhe illallah. “Allah var, Allah’tan başka hiç mabut, ilah yok.”

Tamam, bunu biliyoruz elhamdülillah. Bu sözün ehliyiz. Bunun için zaten müslüman olduk *lâ ilâhe illallah* diyerek.

Vahdehû. “Tektir, şerîki nazîri yoktur.”

Allah’a inananların bir kısmı *vahdehû* demiyor. Allah var diyor ama oğlu var diyor. Olmadı. Allah’ın oğlu kızı yok. Karısı, evliliği, düğünü derneği olmuş değil. Böyle bir saçma şey yok. İnsanlar dünyada nesilleri üresin, yürüsün diye evleniyor. Yani büyüyor, evlilik çağına gelince bir eş aranıyor, annesi babası kendisi müsünasip birini buluyor, her neyse, eşleşiyor, biriyle evleniyor, çoluk çocuğu oluyor. Nesil üresin diye dünya üzerindeki yaratıkları Allah böyle çift yaratmış. Böyle oluyor. Kuzular, insanlar, kuşlar vesaire böyle ürüyorlar. Cins devam etsin, birisi öldükten sonra arkasından

ötekisi gelsin, yeryüzü onlardan boş kalmasın; bitkiler devam etsin, asırlar geçmesine rağmen hayvanlar devam etsin; kuzular devam etsin de insanlar yesin içsin; kuşlar, tavuklar devam etsinler de insanlar tavuğun etinden, yumurtasından istifade etsin; inekler devam etsin de sütlerini şey yapsın; otlar devam etsin de insanlar yesin; meyveler devam etsin de insanlar istifade etsin...

Tamam, ama Cenâb-ı Hakk'ın şerîki, nazîri yok. Evliliğe çoğalmaya ihtiyacı yok.

Vahdehû. “Birdir.” *Lâ şerîke lehû.* “Mülkünde, icraatında, gücünde kuvvetinde ortağı da yoktur.”

İnsan niye ortak edinir?

Tek başına bir iş yapamadığından.

Parası olduğu zaman, tek başına iş yapabildiği zaman ortak edinir mi?

Edinmez. Ya gücü yetmediğinden, “Yahu şu da gelsin de benim tatile çıktığım zaman işi o yapsın.” veyahut “Ben bunu tek başıma kaldıramam, bir ucundan da o tutsun, o kaldır-

sın.” filan diye. Ortaklık, ortağı ihtiyaç güçsüzlükten olur. Halbuki Cenâb-ı Hak Kâdir-i Mutlak, her şeye gücü yetiyor.

Hasılı insanların Allah’ın birliğini anlamaları aslında çok kolay. Ama insanlar, eski insanlar tanrıları düşünüp de heykelini yaparken insanlar filan gibi yapmışlar. Zeus’un heykeli bakıyorsun sakallı bir herif. Bilmem Apollo’nun heykeli bakıyorsun bilmem bir adam heykeli. Yok efendim, Hititlerin bereket tanrısı bakıyorsun bir çıplak karı, cadaloz yaşlı bir karı. Göğsü sarkmış filan, bereket tanrısı. Heykelini öyle yapmış. Bilmem Babillilerin tanrılarına bakıyorsun öyle. Dar kafalılıktan bu, böyle heykelini yaparken kendilerine benzetmeleri kalın kafalılık. Allahu Teâlâ hazretleri, yeri göğü yaratan Rabbü’l-âlemîn birdir ve şerîki, ortağı yoktur, tektir. İkincisi üçüncüsü yoktur.

Demek ki bu hakikati ifade eden, bu sözü ihlas ile yani hiç tereddüt etmeden söylese bir insan günde 100 defa ya da başkasından bir menfaat sağlayım diye söylemezse, sırf Allah rızası için söylese...

Başkasından menfaat sağlamak için bu işleri kimler yapıyor?

Çok insanlar var, yani müslümanların camisine geliyor, başında takke, elinde tesbih, pabuçları çalıp gidiyor. Gördüm. İkinci okunmuştu, namaza geç gittim. Farza durmuşlar, rekâtı kaçırmayayım diye telaşla [hemen ben de durdum.] Tam içeri girdiğim sırada yaşlı adamın birisi baktım kollarını sıvamış, böyle bakınıyor. Ben paldır küldür bahçe kapısından girdim, caminin kapısına geldim kalabalığa, böyle kollarını sıvıyor. Dedim herhalde takunya arıyor adam ama meşgul olacak zamanım yok. Hemen girdim Allahu Ekber, namaza durdum.

Yaşlı adam, sakallı biraz da böyle tumbul. Namazdan çıktık, orada meteoroloji meslek okulunda Necati diye bir genç vardı, o da beş vakit namaza geliyor. İyi bir kardeş, beş vakit namaza geliyor filan diye seviyorum ben de. Necati aranıyor aranıyor, ayakkabısı yok. Tüh ya, 90 liraya yeni almıştım dedi. Gıcır gıcır, altı kösele, üstü deri.

O zamanın 90 lirası artık şimdinin, buranın belki ne bileyim 900 lirası, yani 900 kronudur belki.

Yani yok. Aradık taradık, çalınmış belli.

Kim çalmış olabilir?

Benim aklıma o ihtiyar geldi, baktım ihtiyar yok ortada. Hani abdest alacaktı, gelecekti, içeride namaz kılacaktı.

Neyse, aradan yıllar geçti. Beni Etlik karakolundan çağırdılar. Kağıt bırakmışlar, kalktım gittim. Komisere;

“Nedir bu, bir kağıt bırakmışsınız.” dedim.

“Hocam otur, bu askerlik işi, sizi askerlikten çağırmışlar. Siz de evinizde bulunmamışsınız.” dedi.

Dedim, “Bulunmaz olur muyum! Ben bu evde oturuyorum. Ben bulunmazsam hanım bulunur, her zaman buradayım.”

“Yok, kaç defa aramışlar, pusu kurmuşlar...”

Hepsi yalan, bir dosya böyle doldurmuşlar aradılar filan diye. Ya beni bulamasa komşuya

sorsa “Bu ilahiyatta hoca.” diye söylerler. Yerin belli yurdum belli, kaçmam, gocunmam, çekinmem yok.

Hocam bunlar böyle yapar dedi, anladı vaziyeti komiser.

Şimdi otur hocam dedi, ben de üniversite hocasıyım diye saygı gösteriyor bana. Komiserin masasına oturdum, içeriye bir ihtiyarı getirdiler. Sert muamele ile ceplerindekileri boşalttılar, tesbih çıkıyor, takke çıkıyor, ayağında mestler var, sakallı adam.

“Bu adamcağızın suçu ne komiser bey?” dedim.

“Hocam bu dört tane koyun çalmış ondan yakalamışlar.” dedi.

Sabahleyin adam Etlik’teki evinde garaja bakmış, koyunları yok. Koyunları besliyormuş, garajına koyuyormuş. Koyunlar çalınmış. Etlik, bizim Ankara’da.

Adam akıllı, Ankara’yı da tanıyor biliyor. Demiş bu koyunları çalan ne yapar? Dört tane koyun. Ne yapar, satar bunu.

Bugün nerenin pazar var?

Çubuk'un pazarı var.

Kalkmış Çubuk kasabasına gitmiş. Yani havaalanının yanından Çubuk kasabasına gitmiş. Hakikaten hayvan pazarı ve başka şeyler kurulu. Orada gezmiş dolaşmış şöyle bir boydan bir boya, hayvanların satıldığı yere gelmiş. Bakmış kendisinin koyunları orada.

Şöyle koyunlarını sevmiş, arkasını yoklamış yağlı mı bilmem besili mi filan diye.

“Ondan sonra bu koyunlar kaç, kim satıyor bunları?” demiş. Adam gelmiş;

“Senin mi bu koyunlar?” demiş,

“Benim.” demiş.

Kaç satarsın bunları?

Şu kadara.

Ya çok pahalı söylüyorsun bilmem ne, şu kadara olmaz mı?

Olmaz filan.

Gitmiş bu dosdoğru polise. Demiş ki;

“Benim dört tane koyunum çalınmıştı, burada koyunlarımı buldum, gelin.”

Polisler gelmişler;

Bu koyunlar kimin?

Adam demiş ki benim.

Senin mi, gel bakalım, yakasından yakalamışlar. Nereden senin oluyor bu koyunlar vesaire filan.

Anlaşılmış ki çalan o, yani ispat edememiş, koyunlar ötekisinin. Onun için getirmişler oraya.

Yahu ben bu ihtiyar bir yerden tanıyorum, tanıyorum, tanıyorum... bir türlü çıkartamadım.

Ondan sonra imzaları attık, askerlik şubesine gittim;

“Hocam bu işler buradan hallolmaz bunlar böyle karakoldan, ‘Gittik bulamadık’ diye kağıt doldururlar, oraya koyarlar. Bir daha yazı gelince, ‘bir daha aradık, yok ya bu herif.’ derler. Böyle yalan dolan üzerine böyle dosya birikir. En iyisi sen git Çanakkale’ye, memleketine, orada şeyden hallet bu işi.” dedi.

Tamam dedim.

Ben eve geldim, aklıma geldi. Yahu sene-
lerce önce bizim zavallı öğrenci Necati'nin pa-
buçlarını alan herif de o adamdı. O zaman ak-
lıma birden geldi, tamam. O adamdı o gördü-
ğüm, böyle kollarını sıvıyor numarası yapan
ama namaz kılmaya gelmeyen. Oradaki iyi pa-
bucu seçmiş, yeni gıcır gıcır, almış götürmüş.
Yani o adam.

Yani şimdi o adam camiye geliyor, namaz
kılıyor.

Onun namazına Allah sevap verecek mi?

Vermeyecek.

Neden?

Onun maksadı namaz kılmak değil hocam,
onun maksadı pabuçları gözetleyip, en iyisini
giyip veyahut alıp kaçmak.

Yani eh elinde tesbih var?

Tamam, cebinden takke çıkıyor, ayağında
mest var. Tip itibarıyla yaşlı adam, hiç yakış-
tırmazsın, 65-70 yaşında. Ama alışmış kudur-
muştan beterdir derler. Sakalı da mahsustan
bırakmıştır. Öyle kandıracak filan.

Veyahut bazıları hasta oluyormuş. Kleptomani, çalma hastalığı. Adam veya kadın zengin mesela, milyoner ama gidiyormuş, marketlerden şuralardan buralardan çalmayı şey yapıyormuş. Halbuki paraya ihtiyacı yok, parası var. Parayla alsa alabilecek, çalışıyormuş. Kleptomani, çalma hastalığı.

Muhlisan. “Sırf Allah rızası için.”

Birisi görsün diye veyahut hoca sınıfı geçirsin filan diye değil.

Birisi İskenderun Demir Çelik’e işe girmiş.

Yahu nasıl girdin, biz kaç sefer müracaat ettik de, sıraya sokuyorlar da bilmem ne de bilmem ne...

Demiş, “Bir tesbih bir takke ile girdim.”

Nasıl?

“Gittim, 125 kuruşa bir takke aldım, bir de tesbih aldım. Ondan sonra Erbakan’ın gittiği camiye her vakit devam ettim, gittim. Orada namazda onun gözüne göründüm. Bir iki üç beş derken ondan sonra işsizim bilmem neyim filan deyince takkeli tesbihli diye beni hemen demir çelik fabrikasına şey yaptı.” demiş.

İhlasla *lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke leh* demek yani böyle bir menfaat, göze girmek, işini yürütmek, reklam için değil; sırf Allah rızası için demek. Bir de *lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke leh* derken inanarak, şeksiz şüphesiz [demek.]

Elbette öyle! Yunanlılar yanılıyor, güneşe tapanlar yanılıyor, Japonlar yanılıyor, Hintliler yanılıyor, ineğe tapanlar yanılıyor, Mısırlılar yanılıyor; besbelli Allah'tan başka ilah yok, O'nun şerîki nazîri yok. Sağlam, adamı kesseler yolundan dönmez, sağlam inanç.

Bu olabilir.

“Bunu 100 defa söyleyen kimse en faziletli insan olur.” *İllâ men zâde aleyhi*. “Sadece ondan daha çok çekenler.”

Lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke lehû'yü ondan daha çok çekenler tabii daha çok çekince daha çok sevap alır. O hariç.

Ama demek ki bu hadîs-i şerîften çıkan [ders], zikrin sevabı çok. Hele bu *lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke leh* demenin fazileti çok büyük.

Elhamdülillah biz zikrin kıymetini bilen aklı başında müslümanlarız.

Böyle zikrin kıymetini bilmeyen, aklı fıttırık müslüman var mı?

Var. Kimisi zikri inkar ediyor. Kimisi bu işlerin karşısına çıkıyor. Kimisi Müslümanlığı başka türlü anlıyor; güzele bakmak sevap diyor, bira içmek ziyarı yok diyor, eğlence zamanında eğleneceksin, ibadet zamanında ibadet edeceksin diyor. Yani bir sürü felsefeler geliştirmiş. Benim kalbim temiz, sen benim kalbime bak diyor, Allah'ın bir ibadete ihtiyacı yok, kılmamam da olur diyor.

Bu lafların hepsini duymadık mı?

Kaç sefer duyduk.

Böyle bir mantıkla şeytan onları aldatmış, yamuk yamuk gidiyorlar.

Doğrusu nedir?

Bizim büyüklerimizin, takva ehli, alim şeyhlerimizin bize öğrettiğidir. İşin doğrusu budur.

“Sen Hû'cu musun?”

Çünkü Kur'ân-ı Kerîm tesbih çekmeyi emrediyor, onun için Hû'cuyum, var mı bir diyeceğin?

Çünkü Peygamber Efendimiz tavsiye buyuyor, onun için Hû'cuyum, var mı bir diyeceğin?

“Var, sen Hû'cusun, gericisin...” bilmem ne.

Ben Allah'ın sevdiği mü'min bir kul olmaya çalışıyorum, sen bana ne dersen de.

Elbette müslümanı da ayıplayanlar var. Müslüman olduğu için müslümanı da beğenmeyenler var. Bu dünyada çeşit çeşit insanlar var. Müslümanları beğenmeyen, Peygamberimizi beğenmeyen, Allah'ı beğenmeyenler var. Allah'a âsi gelenler var, ileri geri laf söyleyenler var. Onun için bu zııırlıkların arkası bitmez.

Nasıl müslümansın sen?

Ben Kur'ân-ı Kerîm'in emrettiğini yapan, Peygamber Efendimizin hadîs-i şerîflerinde okuduğum zaman sünnet-i seniyyesini tutan müslümanım. Yarın Allahu Teâlâ hazretleri

bana niye tesbih çekti derse Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* tavsiye buyurmuştu günde 100 defa *lâ ilâhe illallah* deyin diye, onun için çektim yâ Rabbi diyeceğim.

Sen ne diyeceksin?

Ben böyle diyeceğim de sen ne diyeceksin?

Zikir yapmadın, namaz kılmadın, oruç tutmadın, hacca gitmedin. Müslümanlara çattın, kâfirlerle oturup kalktın, kadeh tokuşturdun. Bankada parayı tuttun, faiz yedin. Dansöz seyretmeye gittin, plaja gittin, her şeyi yaptın. Hadi bakalım, sen de onları kimden gördüysen onların müdafaasını yap! Hadi bakalım, Allah senin müdafaanı kabul edecek mi? Sen de cevabını ver.

Çünkü herkes zerre kadar hayır işlese hayrının karşılığını görecek, zerre kadar şer işlese işlediği şerrin cezası karşısına gelecek. Bunun bir şeyi yok.

Herkes bir yol tutturmuş. İşte İsveç, çeşitli diyarlardan gelme insanlar var. Renkleri, giyimleri farklı farklı. Bugün Finlandiya'dan gelme Çingenelerden bir tanesini gördük, acayip bir giyimi var. Ama öyle giyinecek diyormuş

onun töresi öyleymiş. Onu bıraktığı zaman toplumdandan dışlıyorlar, çok kötü muamele yapıyorlarmış. İsveç bile dış geçiremiyormuş, onları eritememiş, entegre edememiş filan diye [söylediler.] Aynen giyimi, değişik tabii bizden farklı.

Tabii giyimler de farklı olur, yaşamlar da farklı olur. Yeme de, yenilen gıdaların cinsleri de değişik olur, düğün dernek de farklı olur. Kafa da farklı olur.

Benim yolum Kur'ân-ı Kerîm'in yolu, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ hazretlerinin yolu. Ben o yolda gidiyorum. Çok rahatım, çok müsterihim. Ötekilerin hepsinin de yanlışını anlayabilecek, söyleyebilecek ve ispat edebilecek durumdayım. Senin yaptığın yanlış. Öküze tapmak yanlış. İşte hem müslümanım deyip hem Allah'ın emirlerini tutmamak yanlış. Veyahut müslüman olmayıp da müslüman değilsen nesin, dinsiz olmak yanlış. Veyahut şu dinden olmak yanlış. Hepsini iki kere iki dört diye ispat eder gibi ispat etmek mümkün.

c. Namazdan ve Sadakadan Daha Hayırlı Amel

Evet, ikinci hadîs-i şerîf.

أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرٍ مِنَ الصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ؟: إِصْلَاحُ
ذَاتِ الْبَيْنِ. إِيَّاكُمْ وَالْبِغْضَاءَ، فَإِنَّمَا هِيَ
الْحَالِقَةُ.

Elâ uhbiruküm bi-hayrin mine's-salâti ve's-sadaka: Islâhu zâti'l-beyni. İyyâküm ve'l-bağdâe fe-innemâ hiye'l-hâlîka.

Bu hadîs-i şerîfi Dârekutnî *rahmetullahi aleyh* Ebu'd-Derdâ *radıyallahu anh*'ten nakletmiş, rivayet eylemiş.

Peygamber Efendimiz buyurmuşlar ki:

Elâ uhbiruküm. “Dikkat edin, uyanın, mütenebbih olun, gözünüzü açın ki size haber veriyorum.” *Bi-hayrin mine's-salâti ve's-sadaka.* “Nafile namazdan da nafile hayır, sadaka yapmaktan da daha hayırlı bir şeyi size haber veriyorum, dikkat edin.”

Nedir o?

Islâhu zâti'l-beyni. “İki müslümanın arasını düzeltmek, ıslah etmek.”

Ara bozuk, adamlar biraz limon renkli, birbirlerine yamuk bakıyorlar, kaş çatıyorlar. Aralarını düzeltmek, ikisinin arasını düzeltmek.

Bu neymiş?

Nafile namaz kılmaktan da zekâtın dışında nafile sadaka vermekten de daha kıymetli imiş.

Neden?

İki müslümanın arasını buluyorsun, barıştırıyorsun; toplumu düzeltiyorsun. Toplum da dargınlarla dağılır, muhabbetli insanlarla kuvvetli bir toplum olur, hayırlar işler. Muhabbetli bir toplum çok büyük işler yapar. Bir kişinin yapamadığı işi toplum çok güzel yapar ve muhabbetli olduğu zaman da çok ileri gider, başarılı olur.

İyyâküm ve'l-bağdâe. “Kin tutmaktan aman sakının!”

Düşmanlık etmekten, kin tutmaktan aman sakının, uzak durun!

Fe-innemâ hiye'l-hâlika. “Çünkü bu düşmanlık böyle toplumu kökünden kazıyıp mahvedici bir şeydir.”

Kökünden kazır. *Hâlika* noktasız hâ ile tıraşlayan demek. Kırt kırt kırt işi kökünden kazıyıp berbat eden bir şeydir bu düşmanlık, kin tutmak, buğzetmek, birbirine kızgınlık göstermek.

Ve üçüncü hadîs-i şerîf.

Üç hadis okumaya niyetleniyorum umumiyetle. Bir konuşmamızda üç hadis okuyoruz.

أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ أَهْلِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَخَيْرِ
الْعَمَلِ فِي الدُّنْيَا؟: مَنْ وَصَلَ مَنْ قَطَعَهُ، وَمَنْ
أَعْطَى مَنْ حَرَمَهُ، وَمَنْ عَفَا عَمَّنْ ظَلَمَهُ.

Elâ uhbiruküm bi-hayri ehli'd-dünyâ ve'l-âhireti ve hayri'l-ameli fi'd-dünyâ. Men vasale men kata'ahû ve men a'tâ men haramehû ve men afâ ammen zalemehû.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“Dünya ahali, dünya ve âhiret ahalisinin en hayırlısını, dikkat edin, size haber veriyorum.”

d. Dünyadaki Amellerin En Hayırlısı

Gözünüzü açın, iyice kafanıza yerleştirin, dikkat edin!

Ve hayri’l-ameli fi’d-dünyâ. “Ve dünyada yapılan amellerin en hayırlısını size haber veriyorum.”

Neymiş bu, bildiriyor:

Men vasale men kata’ahû. “Kendisiyle ahbablığı kesen, kendisine küsene giden, bağlarını onunla onarmaya çalışan, onunla ilgiyi sağlamlaştıran.”

Adam ayrılmak, darılmak, küsmek istiyor. Kopmuş gitmiş ama bu fedakârlık ediyor, koparttırmıyor bağları, duymazlıktan anlamazlıktan geliyor, ahbablığı yine devam ettiriyor. Bayramda seyranda gidiyor, nasılsın diyor, hasta olduğu zaman gidiyor filan. Öteki adam belki bir zaman gelir utanır, “Yahu ben bu adamdan şey yaptım ama iyi adammış...” filan diye. Anlıyor onun kendisinden uzaklaşmak istediğini ama müslümanın arasının açılması iyi

değildir diye, kendisi de istese, darılsa darılır ama anlamazlığa vurarak ahbaplık devam ettiriyor. Bu en hayırlı insan, bir.

Ve men a'tâ men haramehû. “Kendisine vermeyene veren.”

Zamanında adamdan borç istemiş, vermemiş. Ama şimdi o bir duruma düşmüş, bu ona veriyor. Sen bana vermemiştin ben de sana vermem demiyor. Yani vermeyene veriyor aksine. Yani kötülüğe kötülükle muamele yapmıyor, kötülüğe iyilikle karşılık veriyor. Borç veya başka bir şey.

“Yahu şu senin merdiveni bana verebilir misin, çatıda oluğun kenarı sarkmış, şuna bir çivi çakayım?”

“Merdiven bana lazım.” diyor vermiyor.

Ama bir zaman sonra onun ona işi düşüyor;

“Yahu sen bana şu aletini verir misin bilmem ne...”

“Al kardeşim!” diyor, vermeyene veriyor mesela. Çeşitli şekillerde düşünebiliriz misalleri. Yani kötülüğe iyilikle karşılık veriyor.

Üçüncüsü;

Ve men afâ ammen zalemehû. “Ve kendisine zulmedene zulmeden kimseyi affediyor, o da zulüm etmiyor, karşılık vermiyor.”

Zulmedeni affediyor, vermeyene veriyor, gelmeyene gidiyor. Hepsi karşılıksız.

Peki niye bu adam karşılıksız yapıyor?

Öteki küsmek istiyor, bu niye küsmüyor?

Ötekisi vermemiş, bu da vermesin, niye öyle yapmıyor?

O zulmetmiş, niye bu affediyor?

Allah rızası için.

Çünkü toplumda ortalık böyle düzelir. Yoksa o bana yaptı da, ben ona yaparım da, bilmem ne de vesaire de filan dedin mi bu ihtilafların azalması ya imkânsızlaşır ya çok zorlaşır. Bir taraf fedakârlık gösterecek. İşte o fedakârlık göstereni Allah seviyor.

Niçin fedakârlık gösteriyorsun?

Allah rızası için.

Biliyor karşıdakinin halini, huyunu ama Allah beni sevsin diye böyle davranıyor.

İslâm bunu emrediyor. Müslümanın huyu da böyledir. Yani kötülüğe iyi muamele eder, kötülüğe karşılık iyilik yapar. Onun için dedelerimiz bir güzel söz söylemişler:

“Kötülüğe kötülükle muamele her kişinin kârıdır. “

Herkes böyle yapar. Kötülüğe kötülükle muamele her kişinin kârıdır. Kâr demek iş demek. Herkes böyle yapar, kötülüğe kötülükle muamele eder. Sen adama bir yumruk atarsan adam da sana yumruk atar. Sen adama bağıırırsan o da sana bağıırır. Sen adama gitmezsen o da sana gitmez filan. Hanıma diyorsun ki;

“Kalk falancaya gidelim.” Diyor ki,

“Gitmeyelim.”

Niye?

“O bize gelmedi” diyor.

Gelmediği için biz de ona gitmeyelim diyor. Karşılıklı.

“Kötülüğe kötülükle muamele etmek her kişinin kârıdır. Ama kötülüğe iyilikle muamele er kişinin kârıdır.”

Yani tam, iyi müslüman, mert adam, o kötülüğe iyilikle muamele eder, sesini çıkartmaz, belli etmez, anlamazlıktan gelir, duymazlıktan gelir. Belli etmez, gözlerini kırpıştırır, yarayı kapatır. Müslümanlık bunu tavsiye ediyor yani iyi Müslümanlık.

Herkes yapamaz.

Tamam, yapamaz ama sevabı alamaz. Yapan sevabı alır.

Yunus Emre'nin ilahisini okuyoruz, hoşumuza da gidiyor, çocuklar da beğeniyorlar:

Dövene elsiz gerek

Sövene dilsiz gerek

Hoppala!..

Dövene elsiz gerek ne demek?

Bu buna vuracak, bu ona vurmayacak demek. Eli yok, eli olsa vuracak ama dövene elsiz gerek, yani sanki eli yokmuş gibi vurmuyor. Dövene, el kaldırına el kaldırmıyor. Yani kavga-dan taraf olmuyor.

Dövene elsiz gerek.

Sövene?

Sövene de cevap vermiyor. Ben sana şöyle yaparım, böyle yaparım, sen şusun busun... Ben de sana öyle yaparım, şöyle böyle demiyor. Dilsiz.

Dövene elsiz gerek,

Sövene dilsiz gerek,

Derviş gönülsüz gerek.

Yani gönlüm kırıldı, bilmem ne.

Ne kırılması, gönlü yok ki. Onun kırılacak bir gönlü yok ki kırılsın. Yokmuş gibi sanki, hiç öyle kırılacak bir nesnesi yokmuş gibi gönülsüz olacak, boynu bükük olacak, ses çıkartmayacak. Böyle.

Ele geleni yersin

Dile geleni dersin

Böyle dervişlik mi olur

Sen derviş olamazsın

Eline ne gelirse hop atarsın ağzına helal mi haram mı demeden. Diline ne gelirse söylersin doğru mu yanlış mı demeden. Ele geleni yersin, dile geleni dersin, böyle dervişlik mi olur, sen derviş olamazsın.

Yunus derviş dediği zaman yani en faziletli, en müttaki insanı kastediyor. Öyle olmazsın diyor.

İşte bu dediğimiz huylar dervişlik huylarıdır. Bunu herkes yapamaz. İyi müslümanlar yapar. İyi müslüman olunca yüksek insan olur. Başkalarını anlamaz o zaman.

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî arkadaşlarıyla yani dervişleri ile yürüyormuş. Mübarek sakallıyla, cübbesiyle, yüzüyle nurlu bir insan. Etrafında da hürmetkâr böyle dervişler arkasında. Konya'da hıristiyan mahallesi de varmış o zaman. Hıristiyan papazlardan bir tanesi görmüş, "Vay, çok büyük bir zat geliyor." filan diye herhalde gözü de beğenmiş, eğilmiş. Mevlana da ona eğilmiş. Adam eğilmiş eğilmiş, kalkmış bakmış Mevlânâ eğiliyor. O da tekrar eğilmiş.

Allah Allah!..

Yani eskiden hıristiyanlar İslâm toplumunda azınlıktı. Yani ağalar, idareciler, zenginler hepsi müslümanlardandı, onlar kenar mahallede ikinci planda insanlardı.

Bakmış yine eğilmiş, yine eğilmiş filan. Ondandır hayran kalmış böyle. Kendisine

hiç eğilen bir insan görmemiş ki, böyle bir büyük zât ona karşı eğiliyor, hatta secde etmek diye geçiyor rivayette. Ondan müslüman olmuş.

Mevlânâ Celaleddîn-i Rûmî bunu anlatırken şöyle anlatıyor:

“Hıristiyanın birisi Allah’ın çok sevdiği güzel bir huy olan tevazuda bizimle yarış etmeye kalktı. Hıristiyan müslümanı geçebilir mi?” diyor.

Tevazu çünkü Allah’ın sevdiği huy. O ona tevazu gösteriyor, o ona tevazu gösteriyor. Sonra müslüman olmuş.

Dervişlik böyle bir acayip bir şeydir. Herkes anlamaz. Ama adam müslüman oluyor. Mevlânâ vefat ettiği zaman çok insanlar ağlamışlar. Müslümanlardan da ağlamışlar gayri-müslimlerden de herkes ağlamış.

Neden?

Baksana, düşüncesine baksana.

O insan, o öyle kendisine tevazu gösteriyor diye, vay bu beni tevazuda geçebilir mi, ben

Allah'ın mü'min kuluyum diye daha fazla tevazu gösteren Mevlânâ *rahmetullahi aleyh*'in huzuruna bir emir geliyor. Emir yani komutan. İç yüzüne bak.

Adam oturuyor oturuyor oturuyor, hiç konuşmuyor. Bekliyor bekliyor bekliyor, bir şey yok. Sıkılıyor. Mevlânâ'nın heybeti var, mânevî heybeti var. Gerçi adamın dışarıda rütbesi çok, askeri çok ama burada sıkılıyor. Sonunda;

“Efendim, bana bir nasihat edin.” diyor.

“Evladım ben sana ne diyeyim?” diyor.

Ne diyor?

“Seni Rahman yarattı, Rahman olan Allah yarattı, sen Rahman'a değil şeytana kulluk ediyorsun. Sana Allah halka hizmet etmeyi emretti, yumuşak davranmayı emretti. Sen halka zulüm ediyorsun.” diyor

Öyle ağır şeyler söylüyor ki adam hüngür hüngür ağlıyor. Tevbe ediyor ve gidiyor.

Yani yeri geldiği zaman da, adamına göre de sert.

Niye?

Çünkü Allah zalimleri sevmez. Gelen zalim, zalimi sevmediği için zalime yüz vermiyor. Allah tevazuyu sever, tevazu gösterdiği için öteki adamlarla tevazu yarışına giriyor, güzel bir dil.

Yani bu dervişlerin mantığını anlamak için hadîs-i şerîfleri çok iyi bilmek lazım, Kur'an'ı çok iyi bilmek lazım. Yoksa bunların hallerini kimse anlayamaz. Anlayamaz. İşte hadîs-i şerîf. Dövene elsiz, sövene dilsiz sözünün nereden geldiği anlaşılıyor.

“Yeryüzünün, dünyanın ve âhiretin en hayırlısı olan kimseyi size haber vereyim mi?

O kendisine küsene, kendisine gelmeyene giden; vermeyene veren; zulmedeni de affendendir.” diyor.

Yani dervişlik dediğimiz şey, işte gerçek müslüman.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi İslâm'ın gerçeğini anlayıp gerçek müslüman olmaya muvakkak eylesin.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
16 Cemâziye'l-Âhir 1421 /
15.09.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak
için tıklayınız.](#)

